

ОСОБЛИВОСТІ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ В УКРАЇНІ

Постановка проблеми. У світовому економічному просторі ефективна діяльність підприємств наряду залежить від швидкого впровадження результатів науково-технічного прогресу. Успішність функціонування підприємств в Україні у сучасному висококонкурентному ринковому середовищі також обумовлена активізацією інноваційних перетворень щодо організації виробничих процесів, спрямованості на освоєння нових видів продукції та удосконалення технології виробництва. Однак ці процеси гальмуються внаслідок обмеженості доступних джерел та обсягів фінансування інноваційної діяльності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичні та методологічні аспекти забезпечення інноваційної діяльності підприємств є предметом досліджень багатьох вітчизняних та зарубіжних науковців. Основи організації інноваційної діяльності досліджені В. М. Гриньовою, О. І. Амошею [1, 2]. Практичним аспектам інноваційного розвитку підприємств в Україні присвячені дослідження В. І. Захарченко, Н. Н. Меркулова та Л. В. Ширяєвої [3], І. О. Дорошенко [4], О. Єфремова [5], М. П. Денисенко, Л. І. Михайлова [6] та ін.

Однак у більшості наукових досліджень мало уваги приділено комплексному дослідженню джерел та напрямків фінансування інноваційної діяльності в сучасних умовах. Усе це свідчить про актуальність теми, а відтак зумовило вибір наряду дослідження в науковому і практичному аспектах.

Постановка завдання. Метою дослідження є визначення основних джерел та напрямків фінансування інноваційної діяльності вітчизняних промислових підприємств. Відповідно до мети дослідження були виділені наступні завдання: дослідити чинники, які перешкоджають проходженню інноваційних процесів на промислових підприємствах; визначити основні напрямки фінансування інноваційної діяльності підприємств в Україні та дослідити структуру джерел фінансування.

Методи дослідження. Теоретико-методологічну базу дослідження складають фундаментальні положення економічної теорії та практики, а також загальнонаукові та спеціальні методи пізнання економічної дійсності, нормативні та законодавчі акти України з питань фінансового забезпечення інноваційної діяльності підприємств. Основні методи, які були використані:

- структурно-логічний (при побудові логіки та структури роботи);
- порівняльний (під час розгляду різних поглядів науковців щодо напрямків фінансового забезпечення інноваційної діяльності підприємств та аналізу підходів);
- метод деталізації та синтезу (для вивчення джерел фінансового забезпечення інноваційної діяльності промислових підприємств та їх взаємозв'язку);
- спеціальні методи економіко-статистичного аналізу (при дослідженні фінансового забезпечення інноваційної діяльності промислових підприємств в динаміці останніх років).

Виклад основного матеріалу дослідження. Реалізація інноваційних проектів потребує використання різноманітних видів ресурсів, у тому числі і фінансових коштів, обсяги яких залежать від складності інноваційних проектів, вартості техніко-технологічних перетворень. Проте в економіці України існують значні перешкоди для успішної реалізації інноваційного розвитку підприємств.

Нами дослідженні чинники, які гальмують реалізацію інноваційної діяльності промислових підприємств. У таблиці 1 наведені результати

опитування, проведеного нами на промислових підприємствах Одеської області (всього 20 підприємств).

Таблиця 1

Чинники, які перешкоджають проходженню інноваційних процесів на промислових підприємствах

Чинники	Кількість підприємств, що вказують на негативний вплив конкретного чинника
Обмеженість джерел фінансування	20
Значні витрати на реалізацію інноваційних проектів	17
Високий рівень економічного ризику	15
Відсутність інформації про розробки у конкурентів	12
Відсутність попиту на інноваційні розробки	12
Недосконалість законодавчої бази	12
Недоліки інформаційного забезпечення щодо створення та поширення об'єктів ІВ	11
Відсутність кваліфікованого персоналу	10
Недосконалість мотиваційного механізму створення об'єктів ІВ	10
Недоліки, пов'язані із закріпленням прав власності на об'єкти ІВ	8
Недосконала система обліку об'єктів інтелектуальної власності	8
Відсутність технічної інформації	5
Інші причини	5

Джерело: розроблено автором

Серед наведених чинників, на думку респондентів, важливого значення набувають передусім обмеженість джерел фінансування, значні витрати на реалізацію інноваційних проектів та високий рівень економічного ризику [7, с. 222].

Відповідно до Закону України «Про інноваційну діяльність» (ст. 20) до джерел фінансової підтримки інноваційної діяльності відносять:

- кошти Державного бюджету України;
- кошти місцевих бюджетів і кошти бюджету Автономної Республіки Крим;
- власні кошти спеціалізованих державних і комунальних інноваційних фінансово-кредитних установ;
- власні чи запозичені кошти суб'єктів інноваційної діяльності;

- кошти (інвестиції) будь-яких фізичних і юридичних осіб;
- кошти (інвестиції) інститутів спільного інвестування;
- інші джерела, не заборонені законодавством України [8].

Відповідно до Закону України «Про інноваційну діяльність» (ст.17) до основних напрямків державної фінансової підтримки інноваційної діяльності відносяться:

- а) повне безвідсоткове кредитування пріоритетних інноваційних проектів;
- б) часткове (до 50 %) безвідсоткове кредитування інноваційних проектів за умови залучення до фінансування проекту решти необхідних коштів виконавця проекту і (або) інших суб'єктів інноваційної діяльності;
- в) повна чи часткова компенсація відсотків, сплачуваних суб'єктами інноваційної діяльності комерційним банкам та іншим фінансово-кредитним установам за кредитування інноваційних проектів;
- г) надання державних гарантій комерційним банкам, що здійснюють кредитування пріоритетних інноваційних проектів;
- д) майнове страхування реалізації інноваційних проектів у страховиків відповідно до Закону України «Про страхування» [8].

Наведений перелік охоплює різноманітні види фінансової підтримки, Проте, як справедливо зазначають науковці, «... в законодавстві України відсутнє чітке визначення умов надання такої підтримки. Крім цього, варто враховувати «сьогоднішню» обмеженість бюджетних ресурсів держави, що є головним чинником гальмування інноваційного розвитку економіки України...» [9, с. 80].

Однак, як свідчать дослідження науковців, державна фінансова підтримка, зокрема із застосуванням податкових пільг, є поширеною у більшості розвинених країн та спрямована на стимулювання інноваційної активності підприємств [9, с. 83 - 84].

Посилення конкуренції на світовому та на внутрішньому ринках збуту, складна економічна ситуація, наростання кризових явищ у світовому економічному просторі, втрата промислових підприємств на тимчасово

окупованих територіях та порушення внаслідок цього технологічних та виробничих в'язків посилюють фінансові проблеми вітчизняних підприємств, про що свідчить незначна кількість підприємств, що впроваджують інновації. В таблиці 2 наведена частка інноваційно активних промислових підприємств в цілому та за окремими напрямками інноваційної діяльності.

Таблиця 2

Частка промислових підприємств в Україні, що впроваджували інновації
(відсотків до загальної кількості обстежених)

Показники	2013	2014	2015	Темп приросту 2015 до 2013 pp., %
Питома вага інноваційно активних промислових підприємств, всього	16,8	16,1	17,3	2,98
За напрямками інноваційної діяльності:				
-внутрішні науково-дослідні роботи	2,1	1,9	3,2	52,38
-зовнішні науково-дослідні роботи	1,1	0,9	1,5	36,36
-придбання машин, обладнання, програмного забезпечення	10,6	9,9	9,8	-7,55
-придбання зовнішніх знань	0,8	0,8	0,7	-12,5
-інші напрямки	5,8	5,4	4,4	-24,14

Джерело: сформовано за [10]

Аналіз таблиці 2 свідчить, що у 2015 році питома вага інноваційно активних промислових підприємств дещо збільшується (на 2,98 %) у порівнянні з показником 2013 року, хоча і становить всього 17,3 % від усієї кількості обстежених промислових підприємств.

Збільшується також питома вага промислових підприємств, що проводили внутрішні та зовнішні науково-дослідні роботи. Натомість зменшується питома вага промислових підприємств, які придбали машини, обладнання, програмне забезпечення та зовнішні знання. Знижується також інноваційна активність промислових підприємств щодо інших напрямків інноваційної діяльності, що свідчить про посилення негативних тенденцій в промисловості України.

В таблиці 3 наведені витрати на інновації за окремими напрямками інноваційної діяльності вітчизняних підприємств.

Таблиця 3

Витрати на інновації промислових підприємств в Україні

Показники	2013	2014	2015	Темп приросту 2015 до 2013 pp., %
Загальна сума витрат на інновації, млрд. грн., у т. ч.:	9,6	7,7	13,8	43,75
- на придбання машин, обладнання та програмного забезпечення, млрд. грн.	5,5	5,1	11,1	101,82
- на внутрішні та зовнішні науково-дослідні розробки, млрд. грн.	1,6	1,7	2,0	25,0
- на придбання нових технологій, млрд. грн.	0,87	0,47	0,1	-88,51
- інші витрати, млрд. грн.	1,63	0,43	0,6	-63,19

Джерело: сформовано за [11]

Проаналізувавши дані наведені у таблиці 3, можна зробити висновки про наявність позитивної тенденції до зростання загальної суми витрат на інновації у 2015 році у порівнянні з показником 2013 року – 43,75 %. Проте аналіз напрямків фінансування інноваційної діяльності показує, що спостерігається тенденція до суттєвого зростання витрат на придбання машин, обладнання та програмного забезпечення – на 101,82 %. Витрати на внутрішні та зовнішні науково-дослідні розробки значно менші за обсягом протягом досліджуваного періоду і зросли не так суттєво – на 25,0 %.

Негативною тенденцією є скорочення у 2015 році витрат на придбання нових технологій – на 88,51 % та інші витрати – на 63,19 %. Таке положення свідчить про низьку активність промислових підприємств щодо створення власної інноваційної продукції та спрямування коштів в основному на придбання інноваційних розробок, що обумовлено, зокрема, обмеженістю джерел фінансування інноваційної діяльності промислових підприємств.

В таблиці 4 наведені обсяги фінансування інноваційної діяльності

вітчизняних підприємств за основними джерелами.

Таблиця 4

Джерела фінансування інноваційної діяльності промислових підприємств
в Україні

Показники	2013	2014	2015	Темп приросту 2015 до 2013 рр., %
Фінансування інноваційних витрат всього, млн. грн.	9562,6	7695,9	13814,7	44,46
У тому числі:				
- за рахунок власних коштів підприємств, млн. грн.	6973,4	6540,3	13427,0	92,55
- за рахунок коштів державного бюджету, млн. грн.	24,7	344,1	55,1	123,08
- за рахунок коштів іноземних інвесторів, млн. грн.	1253,2	138,7	58,6	-95,32
- інші джерела, млн. грн.	1311,3	672,8	273,0	-79,18

Джерело: сформовано за [11]

Аналіз таблиці 4 свідчить про наявність позитивної тенденції щодо зростання загальної суми інноваційних витрат (на 44,46 %) протягом 2013 – 2015 років. Зростають також інноваційні витрати за рахунок власних коштів промислових підприємств (на 92,55 %) та інноваційні витрати за рахунок коштів державного бюджету (на 123,08 %). Негативною тенденцією є зменшення обсягу фінансування інноваційної діяльності підприємств протягом досліджуваного періоду за рахунок коштів іноземних інвесторів (на 95,32 %) та з інших джерел інвестування (на 79,18).

Таким чином, можна зробити висновок, що для вітчизняних промислових підприємств зменшується кількість джерел фінансування інноваційної діяльності, що призводить до скорочення і так незначних обсягів власних інноваційних розробок. Тому важливого значення набуває державна підтримка інноваційної активності вітчизняних підприємств, спрямована на пряме державне (регіональне) фінансування інноваційних проєктів, створення привабливого інвестиційного клімату та удосконалення податкової та кредитної політики.

В таблиці 5 наведена структура джерел фінансування інноваційної діяльності вітчизняних підприємств в динаміці останніх років.

Таблиця 5

Структура джерел фінансування інноваційної діяльності промислових підприємств в Україні, %

Показники	2013	2014	2015
Фінансування інноваційних витрат всього:	100,0	100,0	100,0
У тому числі:	72,92	84,98	97,19
- за рахунок власних коштів підприємств			
- за рахунок коштів державного бюджету	0,26	4,47	0,40
- за рахунок іноземних інвесторів	13,11	1,80	0,42
- інші джерела	13,71	8,75	1,99

Джерело: сформовано за [11]

Аналіз таблиці 5 показує, що протягом досліджуваного періоду (2013 – 2015 рр.) основним джерелом фінансування інноваційної діяльності залишаються власні кошти промислових підприємств. Зменшення частки і незначні обсяги фінансування за рахунок інших джерел свідчить про відсутність мотивації до активізації інноваційного розвитку вітчизняних промислових підприємств.

Нагальною є проблема формування ефективного фінансового забезпечення інноваційного розвитку на рівні держави. Ми погоджуємось з думкою С. С. Добрунова, що основними принципами системи ефективного державного фінансового забезпечення інноваційного розвитку є:

- органічна єдність науки, освіти і бізнесу в умовах формування нового типу суспільства, заснованого на знаннях;
- комплексність підходу до розв'язання проблем фінансового забезпечення інноваційної діяльності;
- плановість, економічна доцільність та ефективність наукових досліджень і впровадження їх результатів;
- задоволення потреб інноваційного розвитку економіки у

фінансових ресурсах;

- адекватність визначення фінансових можливостей (потенціалу) стабільного інноваційного розвитку економіки;
- моніторинг внутрішніх і зовнішніх загроз фінансового забезпечення інноваційного розвитку в умовах відповідного етапу боротьби із фінансовими кризами;
- оперативність і гнучкість реагування на попередження виникнення загрози дестабілізуючих чинників з використанням наявних можливостей та ін. [12].

На основі проведеного дослідження можливо зробити висновок, що протягом останніх років власні кошти промислових підприємств є найбільш реальним джерелом фінансування інноваційної діяльності. Тому, для посилення ефективності фінансового забезпечення на рівні промислового підприємства, на нашу думку, необхідно:

- більш обґрунтовано розраховувати обсяги фінансування інноваційних проектів в цілому і на окремих етапах їх реалізації;
- визначити реальні обсяги власних фінансових коштів;
- дослідити усі можливі зовнішні джерела фінансування та потенційні обсяги їх отримання;
- визначити можливості для отримання коштів від іноземних інвесторів;
- активізувати діяльність щодо залучення коштів шляхом участі у інноваційних програмах (державних та регіональних), використання коштів венчурних фондів тощо.

Висновки та подальші дослідження. Застосування різноманітних джерел та форм фінансування інноваційної діяльності промислового підприємства сприятиме ефективності цих процесів, зростанню інноваційної активності та посиленню його конкурентних переваг. У статті визначені чинники, які гальмують реалізацію інноваційної діяльності промислових підприємств. Обґрунтовано, що важливого значення набуває обмеженість джерел

фінансування, значні витрати на реалізацію інноваційних проєктів та високий рівень економічного ризику. Визначені витрати на інновації за окремими напрямками інноваційної діяльності вітчизняних промислових підприємств та виявлені негативні тенденції щодо зниження активності промислових підприємств в процесах створення власної інноваційної продукції. Розрахована структура джерел фінансування інноваційної діяльності вітчизняних промислових підприємств. Розроблено рекомендації щодо посилення ефективності фінансового забезпечення інноваційної діяльності промислових підприємств.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в обґрунтуванні організаційно-практичних положень щодо фінансового забезпечення інноваційної діяльності промислових підприємств, що, на відміну від існуючого, орієнтує промислові підприємства на раціональне використання власних коштів та можливостей, і сприяє підвищенню ефективності управління інноваційним розвитком.

Наукові результати та розробки автора мають не тільки теоретичне, а й прикладне значення для вирішення конкретних практичних проблем на промислових підприємствах для визначення джерел фінансування інноваційного розвитку. Перспективи подальших досліджень полягають у побудові комплексної моделі системи фінансового забезпечення інноваційної діяльності підприємств.

Література

1. Гриньова В. М. Соціально-економічні проблеми інноваційного розвитку підприємств : [монографія] / В. М. Гриньова, О. В. Козирєва. – Х. : ІНЖЕК, 2006. – 192 с.
2. Амоша О. І. Організаційно-економічні механізми активізації інноваційної діяльності в Україні / О. І. Амоша // Економіст. – 2007. – № 5. – С. 38–46.

3. Захарченко В. И. Инновационное развитие в Украине: наука, технология, практика / Захарченко В. И., Меркулов Н. Н., Ширяева Л. В. – Одесса : Фаворит, 2011. – 640 с.
4. Дорошенко І. О. Інноваційний розвиток України: передумови та перспективи [Електронний ресурс] / І. О. Дорошенко. – Режим доступу до журн. : www.pdaa.com.ua/np/pdf/46.pdf
5. Єфремов О. Інтенсифікація інноваційної діяльності підприємства як чинник економічного зростання [Електронний ресурс] / О. Єфремов. – Режим доступу до журн. : <http://www.viche.info/journal/1003>
6. Інвестиційно-інноваційна діяльність: теорія, практика, досвід : [монографія] / Денисенко М. П., Михайлова Л. І., Грищенко І. М., Гречан А. П. та ін.; за ред. д.е.н., проф., акад. А. М. Денисенка, д.е.н., проф. Л. І. Михайлової. – Суми : ВТД « Університетська книга», 2008. – 1049 с.
7. Семенова В. Г. Использование объектов интеллектуальной собственности для повышения конкурентоспособности предприятий / В. Г. Семенова // Konkurenceschopnost ekonomiky – problem a factory jejího zvysování : : материалы Междунар. экон. конф. (Praha, 21 Listopadu 2014) / Высш. шк. упр., информатики, экономики и права. – Прага. – 2015. – С. 218 – 232.
8. Закон України «Про інноваційну діяльність»: [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/40-15>.
9. Кам'янська О. В., Солов'ян І. О. Податкові пільги як складова системи стимулювання інноваційної діяльності підприємств / О. В. Кам'янська, І. О. Солов'ян // Економіка і управління. – 2013. – С. 79 – 85.
10. Статистичний збірник «Україна в цифрах у 2015 році». Державна служба статистики в Україні: [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://istmat.info/files/uploads/53010/ukraina_v_cifrah_2015.pdf
11. Державна служба статистики в Україні [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.

12. Добрунов С.С. Шляхи оптимізації системи фінансового забезпечення інноваційно-промислової політики в Україні / С.С. Добрунов // Державне управління: удосконалення та розвиток. – 2010. - № 10. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.dy.nayka.com.ua>.

References

1. Antoniuk, V. (2007), “Staff for innovation: problems of formation and use”, *Ukraina: aspekty pratsi*, pp. 42-47.

...

8. ...

Анотація

Семенова В.Г.

ОСОБЛИВОСТІ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ В УКРАЇНІ

Мета. Визначення основних джерел та напрямків фінансування інноваційної діяльності вітчизняних промислових підприємств. Відповідно до мети дослідження були виділені наступні завдання: дослідити чинники, які перешкоджають проходженню інноваційних процесів на промислових підприємствах; визначити основні напрямки фінансування інноваційної діяльності підприємств в Україні та дослідити структуру джерел фінансування.

Методика дослідження. Теоретико-методологічну базу дослідження складають фундаментальні положення економічної теорії та практики, а також загальнонаукові та спеціальні методи пізнання економічної дійсності, нормативні та законодавчі акти України з питань фінансового забезпечення інноваційної діяльності підприємств. Основні методи, які були використані: структурно-логічний (при побудові логіки та структури роботи); порівняльний (під час розгляду різних поглядів науковців щодо напрямків фінансового забезпечення інноваційної діяльності підприємств та аналізу підходів); метод деталізації та синтезу (для вивчення джерел фінансового забезпечення інноваційної діяльності промислових підприємств та їх взаємозв'язку), спеціальні методи економіко-статистичного аналізу (при дослідженні фінансового забезпечення інноваційної діяльності промислових підприємств в динаміці останніх років).

Результати дослідження. У статті визначені чинники, які гальмують реалізацію інноваційної діяльності промислових підприємств. Обґрунтовано, що важливого значення набуває обмеженість джерел фінансування, значні витрати на реалізацію інноваційних проектів та високий рівень економічного ризику. Визначені витрати на інновації за окремими напрямками інноваційної діяльності вітчизняних промислових підприємств та виявлені негативні

тенденції щодо зниження активності промислових підприємств в процесах створення власної інноваційної продукції. Розрахована структура джерел фінансування інноваційної діяльності вітчизняних промислових підприємств. Розроблено рекомендації щодо посилення ефективності фінансового забезпечення інноваційної діяльності промислових підприємств.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в обґрунтуванні організаційно-практичних положень щодо фінансового забезпечення інноваційної діяльності промислових підприємств, що, на відміну від існуючого, орієнтує промислові підприємства на раціональне використання власних коштів та можливостей, і сприяє підвищенню ефективності управління інноваційним розвитком.

Практична значущість результатів дослідження. Наукові результати та розробки автора мають не тільки теоретичне, а й прикладне значення для вирішення конкретних практичних проблем на промислових підприємствах для визначення джерел фінансування інноваційного розвитку.

Ключові слова: інноваційна діяльність, джерела фінансування, фінансове забезпечення, промислові підприємства.

Annotation

Semenova V.G.

FINANCIAL SUPPORT INNOVATIVE FEATURES OF INDUSTRIAL ENTERPRISES IN UKRAINE

Purpose.

Methodology of research.

Findings.

Originality.

Practical value.

Key words.

Аннотация

Семенова В.Г.

ОСОБЕННОСТИ ФИНАНСОВОГО ОБЕСПЕЧЕНИЯ
ИННОВАЦИОННОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ПРОМЫШЛЕННЫХ ПРЕДПРИЯТИЙ
В УКРАИНЕ

Цель. Определение основных источников и направлений финансирования инновационной деятельности отечественных промышленных предприятий. В целях исследования были выделены следующие задачи: исследовать факторы, которые препятствуют прохождению инновационных процессов на промышленных предприятиях; определить основные направления финансирования инновационной деятельности предприятий в Украине и исследовать структуру источников финансирования.

Методика исследования. Теоретико-методологическую базу исследования составляют фундаментальные положения экономической теории и практики, а также общенаучные и специальные методы познания экономической действительности, нормативные и законодательные акты Украины по вопросам финансового обеспечения инновационной деятельности

предприятий. Основные методы, которые были использованы: структурно-логический (при построении логики и структуры работы); сравнительный (при рассмотрении различных взглядов ученых по направлениям финансового обеспечения инновационной деятельности предприятий и анализа подходов) метод детализации и синтеза (для изучения источников финансового обеспечения инновационной деятельности промышленных предприятий и их взаимосвязи), специальные методы экономико-статистического анализа (при исследовании финансового обеспечения инновационной деятельности промышленных предприятий в динамике последних лет).

Результаты исследования. В статье определены факторы, тормозящие реализацию инновационной деятельности промышленных предприятий. Обосновано, что важное значение приобретает ограниченность источников финансирования, значительные затраты на реализацию инновационных проектов и высокий уровень экономического риска. Определены расходы на инновации по отдельным направлениям инновационной деятельности отечественных промышленных предприятий и выявлены негативные тенденции по снижению активности промышленных предприятий в процессах создания собственной инновационной продукции. Рассчитана структура источников финансирования инновационной деятельности отечественных промышленных предприятий. Разработаны рекомендации по усилению эффективности финансового обеспечения инновационной деятельности промышленных предприятий.

Научная новизна результатов исследования заключается в обосновании организационно-практических положений относительно финансового обеспечения инновационной деятельности промышленных предприятий, что, в отличие от существующего, ориентирует промышленные предприятия на рациональное использование собственных средств и возможностей, и способствует повышению направлено эффективности управления инновационным развитием.

Практическая значимость результатов исследования. Научные результаты и разработки автора имеют не только теоретическое, но и прикладное значение для решения конкретных практических проблем на промышленных предприятиях для определения источников финансирования инновационного развития.

Ключевые слова: инновационная деятельность, источники финансирования, финансовое обеспечение, промышленные предприятия.

Реквізити для оплати з розрахунку 40 грн за 1 сторінку (16 сторінок + 40 грн література = 680 грн):

ПП «Інститут економіки, технологій і підприємництва»

ЄДРПОУ 35218979

р/р 26001000259095

МФО 300023

ПАТ «Укрсоцбанк» м Київ

Призначення платежу: За послуги опублікування статті в журналі від
прізвище ініціали

* * * * *

Реквізити для оплати англійського перекладу (80 грн) :

Поповнення картки (Приватбанк) за номером 4149497828113912

Петрушенко Ольга Олександрівна